

Predmet C-175/21**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda****Datum podnošenja:**

17. ožujka 2021.

Sud koji je uputio zahtjev:

Sąd Okręgowy w Warszawie (Poljska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

3. veljače 2021.

Tužitelj:

Harman International Industries, Inc.

Tuženik:

AB SA

Predmet glavnog postupka

Zahtjevi koji se odnose na povredu isključivih prava koja proizlaze iz žigova
Europske unije

Predmet i pravna osnova prethodnog pitanja

Tumačenje članka 15. stavka 1. Uredbe 2017/1001, u vezi s člankom 19.
stavkom 1. drugom rečenicom UEU-a i člankom 36. drugom rečenicom UFEU-a
u kontekstu usklađenosti sudske prakse nacionalnih sudova s tim odredbama u
predmetima koji se odnose na povredu žiga Europske unije – članak 267. UFEU-a

Prethodno pitanje

Treba li članak 36. drugu rečenicu UFEU-a u vezi s člankom 15. stavkom 1.
Uredbe (EU) 2017/1001 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2017. o žigu
Europske unije, kao i u vezi s člankom 19. stavkom 1. drugom rečenicom

Ugovora o Europskoj uniji tumačiti na način da im se protivi sudska praksa nacionalnih sudova država članica koja se temelji na tome da sudovi:

- prilikom prihvaćanja zahtjeva nositelja žiga u pogledu zabrane uvoza, stavljanja na tržište, nudenja, oglašavanja robe obilježene žigom Unije, nalaganja povlačenja s tržišta ili uništavanja takve robe,
- prilikom donošenja odluke u postupku izricanja zaštitne mjere o zapljeni robe obilježene žigom Unije,

u odlukama upućuju na „predmete koji nisu stavljeni na tržište Europskog gospodarskog prostora od strane samog nositelja žiga ili uz njegovo odobrenje”, slijedom čega se, zbog općenite formulacije odluke, utvrđivanje toga na koje se predmete obilježene žigom Unije odnose izrečeni nalozi i zabrane (odnosno utvrđivanje toga koji predmeti nisu stavljeni na tržište Europskog gospodarskog prostora od strane samog nositelja žiga ili uz njegovo odobrenje) prepušta tijelu izvršenja, to se tijelo prilikom navedenog utvrđivanja oslanja na izjave nositelja žiga ili alate koje je dostavio nositelj žiga (uključujući informatičke alate i baze podataka), a mogućnost osporavanja tih utvrđenja tijela izvršenja pred sudom u postupku o meritumu isključena je ili ograničena prirodom pravnih sredstava koje tužitelj ima u postupku izricanja zaštitne mjere ili u postupku izvršenja?

Navedene odredbe prava Unije

Članak 15. stavak 1. Uredbe (EU) 2017/1001 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2017. o žigu Europske unije (SL 2017., L 154, str. 1.)

Članak 36. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU)

Članak 19. stavak 1. druga rečenica Ugovora o Europskoj uniji (UEU)

Članak 8. Direktive 2004/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o provedbi prava intelektualnog vlasništva (SL 2004., L 157, str. 45.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 17., svezak 2., str. 74.).

Navedene odredbe nacionalnog prava

Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Zakon od 17. studenoga 1964. – Zakonik o građanskom postupku, pročišćeni tekst: Dz. U. iz 2019., poz. 1460., kako je izmijenjen, u daljnjem tekstu: Zakonik o građanskom postupku) – članci 325. i 758., članak 759. stavak 1., članak 767. stavci 1., 2., 4. i 5., članak 777. stavak 1. točka 1., članak 803., članak 840. stavak 1. točke 1. i 2., članak 843. stavci 2. i 3., članak 1050. stavci 1. i 3. i članak 1051. stavak 1.

Sažeti prikaz činjeničnog stanja i postupka

- 1 Harman International Industries, Inc. sa sjedištem u Stamfordu (Sjedinjene Američke Države), društvo koje je tužitelj u glavnom postupku, nositelj je isključivih prava koja proizlaze iz žigova Unije registriranih pod brojevima 001830967, 005336755, 015577621, 003191004, 003860665, 0150221652, 001782523, 005133251 i 009097494.
- 2 Tužiteljeve proizvode (audiovizualnu opremu, uključujući zvučnike, slušalice i audiosustave) s navedenim žigovima na državnom području Poljske distribuira subjekt s kojim je tužitelj sklopio ugovor o distribuciji i čijim se posredstvom tužiteljevi proizvodi prodaju krajnjim kupcima u trgovinama elektroničke opreme.
- 3 Tužitelj za svoje proizvode primjenjuje sustave oznaka. Na temelju tih oznaka ne može se uvijek utvrditi je li tužitelj svoj proizvod namijenio tržištu Europskog gospodarskog prostora (EGP), zato što na oznakama na dijelu primjeraka obilježenih tužiteljevim žigovima nije navedeno mjesto na kojem je roba trebala biti prvi put stavljena na tržište uz suglasnost tužitelja, zbog nedostatka kratica koje se odnose na teritorijalna pitanja. Stoga se neke oznake na pakiranjima nalaze na pakiranjima primjeraka proizvoda namijenjenih stavljanju na tržište EGP-a, kao i na pakiranjima primjeraka proizvoda namijenjenih stavljanju na tržište izvan EGP-a. U pogledu tih primjeraka, utvrđivanje tržišta kojem su namijenjeni zahtijeva upotrebu informatičkog alata kojim raspolaže tužitelj, a koji obuhvaća bazu podataka o proizvodima s navedenim tržištem kojem je namijenjen konkretan primjerak proizvoda.
- 4 AB SA sa sjedištem u Magnicama (Poljska), društvo koje je tuženik u glavnom postupku, obavlja gospodarsku djelatnost distribucije elektroničke opreme. Tuženik je na poljsko tržište stavljao robu koju je proizveo tužitelj i koju je on označio svojim žigovima Unije. Tuženik je navedenu robu dobavljao od prodavatelja koji nije distributer proizvoda za poljsko tržište s kojim je tužitelj sklopio ugovor. Taj je prodavatelj uvjeravao tužitelja da se stavljanjem navedenih proizvoda na poljsko tržište ne povređuju tužiteljeva isključiva prava koja proizlaze iz žigova Unije jer su ta prava iscrpljena prethodnim stavljanjem proizvoda obilježenih žigovima Unije na tržište Europskog gospodarskog prostora od strane samog nositelja žiga ili uz njegovo odobrenje.
- 5 Tužitelj zahtijeva da sud koji je uputio zahtjev tužitelju zabrani da povređuje tužiteljeva prava koja proizlaze iz žigova Unije zabranom uvoza, stavljanja na tržište, nudenja, oglašavanja i skladištenja zvučnika, slušalica i njihovih pakiranja obilježenih barem jednim tužiteljevim žigom Unije, a koji su roba koja prethodno nije stavljena na tržište EGP-a od strane samog tužitelja ili uz njegovo odobrenje. Osim toga, tužitelj zahtijeva da sud naloži tuženiku povlačenje s tržišta ili uništavanje tih zvučnika i slušalica te njihovih pakiranja.

Sažeti prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 6 Tuženiku je u okviru sudskog spora vrlo teško dokazati da je određeni primjerak robe stavljen na tržište EGP-a od strane samog tužitelja ili uz njegovo odobrenje. Iako se tuženik može obratiti svojem prodavatelju, neće dobiti informacije od koga su primjerci robe kupljeni jer dobavljači ne žele otkriti od koga nabavljaju robu kako ne bi izgubili kupce.
- 7 U sudskoj praksi poljskih sudova, u izrekama odluka kojima se prihvaća tužba u predmetu poput onoga koji se vodi pred sudom koji je uputio zahtjev, koristi se izraz „roba obilježena tužiteljevim žigovima koja prethodno nije stavljena na tržište Europskog gospodarskog prostora od strane samog tužitelja (nositelja žiga Unije) ili uz njegovo odobrenje”. Na sličan su način sastavljene sudske odluke kojima se na temelju nacionalnih propisa kojima se prenosi članak 8. Direktive 2004/48 nalaže otkrivanje informacija o podrijetlu i distribucijskim mrežama robe o kojoj je riječ, kao i rješenja o privremenim mjerama kojima se, na primjer, nalaže zapljena te robe.
- 8 Sve prethodno navedene odluke, kao izvršne isprave, predstavljaju temelj za provedbu ovršnih radnji. Navedeni način sastavljanja odluka u praksi dovodi do ozbiljnih dvojbi u fazi izvršenja takve odluke. Na primjer, rješenje o privremenoj mjeri doneseno prije početka glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev izvršeno je na način da je tužitelj zaplijenio svu robu obilježenu svojim žigovima koju je posjedovao tuženik. U konačnici, tužitelj je tijelu izvršenja naveo primjerke robe koji su stavljeni na tržište EGP-a od strane samog tužitelja, odnosno u pogledu kojih je iscrpljeno isključivo pravo koje proizlazi iz žiga. Sadržaj sudske odluke zatim je, u fazi izvršenja, dopunjen tužiteljevom izjavom. Naime, na temelju sadržaja same sudske odluke nisu se mogli utvrditi primjerci robe koje treba zaplijeniti, a tijelo izvršenja svoju je odluku temeljilo na izjavi vjerovnika.
- 9 U drugom postupku koji se vodio pred sudom koji je uputio zahtjev donesena je odluka kojom je taj sud naložio tužitelju da pruži informacije o distribucijskim mrežama uređaja u tuženikovu posjedu obilježenih tužiteljevim žigovima Unije koji nisu stavljeni na tržište EGP-a od strane samog tužitelja ili uz njegovo odobrenje. Rješenjem o tumačenju predmetne odluke taj je sud naložio tuženiku da sudskom izvršitelju dostavi sve serijske brojeve navedenih uređaja te je tužitelju naložio da sudskom izvršitelju stavi na raspolaganje baze podataka pomoću kojih je izvršitelj trebao provjeriti je li određeni primjerak robe stavljen na tržište EGP-a od strane samog tužitelja ili uz njegovo odobrenje. Ta je odluka izmijenjena rješenjem Sąda Apelacyjnego w Warszawie (Žalbeni sud u Varšavi, Poljska) koji je utvrdio da se tekstom odluke koji sadržava izraz „roba koja nije stavljena na tržište [EGP-a] od strane samog tužitelja ili uz njegovo odobrenje” u biti tuženiku prepušta da ocijeni koji su uređaji u tuženikovu posjedu stavljeni na tržište EGP-a od strane samog tužitelja ili uz njegovo odobrenje. Slijedom toga, tuženik je mogao odgovoriti tužitelju da uopće ne posjeduje robu obuhvaćenu navedenim izrazom.

- 10 Navedeni način sastavljanja odluka stoga dovodi do dijametralno suprotne prakse njihova izvršenja, počevši od provođenja ovršivih radnji u pogledu svih predmeta obilježenih tužiteljevim žigovima koji su u tuženikovu posjedu (bez obzira na to je li u odnosu na te predmete iscrpljeno tužiteljevo pravo na žig) pa sve do odbijanja da se tužitelju dodijeli pravna zaštita i prepuštanja tuženiku da ocijeni koji su primjerci obilježeni tužiteljevim žigom koje posjeduje tuženik stavljani na tržište EGP-a od strane samog tužitelja ili uz njegovo odobrenje. Istodobno, navedeni način sastavljanja odluka dovodi do dvojbi sa stajališta nacionalnih odredbi jer sudska odluka o zahtjevima stranaka mora biti formulirana tako da se može izvršiti na temelju sadržaja same izreke, a da pritom nije potrebno upućivati na obrazloženje ili poduzimati druge radnje. Sud koji je uputio zahtjev smatra da uvrštavanje naloga ili zabrana koje sadržavaju navedeni izraz u sadržaj odluka u biti znači da se u sudskoj odluci ponavlja sadržaj odredbi na kojima se ona temelji, pri čemu se ne precizira obveza koja proizlazi iz tih odredbi u odnosu na stranke u postupku.
- 11 Tužitelj ističe da je navedeni način sastavljanja odluka opravdan, čak i ako privremeno dovede do zapljene robe koju ne bi trebalo zaplijeniti zbog iscrpljenja prava na žig, zato što tuženik koji povređuje tužiteljevo pravo na žig treba računati na određene neugodnosti koje proizlaze iz postupka izvršenja.
- 12 Sud koji je uputio zahtjev iznosi dvojbe u pogledu navedene argumentacije. Naime, njezinim prihvaćanjem dopuštaju se situacije u kojima na temelju odluke nacionalnih sudova države članice dolazi do zapljene robe čije je slobodno kretanje na području EGP-a zakonito i, tim više, u kojima zapljena nastupa unatoč nepostojanju povrede isključivog prava koje proizlazi iz žiga. Stoga tužiteljevo stajalište u biti podrazumijeva mogućnost da se tuženiku izrekne sankcija (u obliku zapljene robe u tuženikovu posjedu) samo zbog toga što tuženik bez tužiteljeva odobrenja trguje robom obilježenom tužiteljevim žigom, čak i ako to odobrenje nije potrebno s obzirom na institut iscrpljenja prava.
- 13 U skladu s člankom 19. stavkom 1. drugim podstavkom UEU-a, države članice osiguravaju pravne lijekove dostatne za osiguranje djelotvorne sudske zaštite u područjima obuhvaćenima pravom Unije. U to se ubraja slobodno kretanje robe, kao i institut iscrpljenja prava na žig Unije. Iscrpljenje je regionalno, a njegov je cilj osigurati slobodno kretanje na području EGP-a primjeraka robe koji su obilježeni žigom i koji su na navedenom području stavljani na tržište od strane samog nositelja žiga ili uz njegovo odobrenje.
- 14 Sud koji je uputio zahtjev smatra da postoje dvojbe u pogledu toga je li s obzirom na prethodno opisani tekst sudskih odluka donesenih u predmetima koji se odnose na zaštitu žiga Unije osigurana sudska zaštita slobodnog kretanja robe. Dvojbe proizlaze iz postojećeg nacionalnog sustava pravnih lijekova koje dužnik ima na raspolaganju u izvršnom postupku u odnosu na izvršne isprave (sudske odluke) koje se donose u predmetima o povredi isključivog prava koje proizlazi iz žiga Unije. Ti pravni lijekovi, njihova osnovna obilježja i praksa njihove primjene opisuju se u nastavku.

- 15 Privremenu mjeru (o dodjeli zaštite zapljenom primjeraka robe) izvršava sudski izvršitelj. U slučaju da sudski izvršitelj zaplijeni robu, dužnik (tuženik) može podnijeti žalbu na postupanje sudskog izvršitelja pred općinskim sudom (odnosno te žalbe ne ispituju odjeli za intelektualno vlasništvo okružnih sudova). Žalba na postupanje sudskog izvršitelja pravni je lijek namijenjen uklanjanju izvršiteljevih pogrešaka koje se sastoje od toga da on postupak izvršenja provodi na način koji nije u skladu s odredbama građanskog postupka. To stoga nije pravni lijek namijenjen provjeri materijalnih osnova vjerovnikove tužbe. Slijedom toga, podnošenjem žalbe na postupanje sudskog izvršitelja isključuje se mogućnost utvrđivanja toga je li obilježeni primjerak proizvoda stavljen na tržište EGP-a od strane samog nositelja žiga ili uz njegovo odobrenje.
- 16 U praksi se isto tako pokazuje neučinkovitost navedenog pravnog lijeka u situaciji u kojoj nositelj žiga zaplijeni svu robu obilježenu žigom Unije (a ne samo onu koja prethodno nije stavljena na tržište EGP-a od strane samog nositelja žiga ili uz njegovo odobrenje). Na primjer, u takvoj situaciji, nakon što je ispitao tužnikovu žalbu na postupanje sudskog izvršitelja, jedan je sud izvršitelju naložio da se savjetuje s patentnim zastupnikom koji je u svojem mišljenju naveo da samo tužitelj (nositelj žiga) može navesti koje primjerke treba zaplijeniti. Slijedom toga, u praksi je nositelj žiga taj koji (u suradnji sa sudskim izvršiteljem) slobodno navodi predmete koje treba zaplijeniti, a njegova izjava ne podliježe sudskoj provjeri jer žalba na postupanje sudskog izvršitelja ne omogućava takvu provjeru.
- 17 Slične se dvojbe javljaju u fazi izvršenja presude kojom se tuženiku zabranjuje, među ostalim, uvoz i stavljanje na tržište robe obilježene tužiteljevim žigom koja prethodno nije stavljena na tržište EGP-a od strane samog tužitelja ili uz njegovo odobrenje. Takva presuda podliježe izvršenju koje provodi sud kao tijelo izvršenja na temelju članka 1051. Zakonika o građanskom postupku kojim se predviđa da sud na zahtjev vjerovnika, nakon što je saslušao stranke i utvrdio da je dužnik postupao protivno svojoj obvezi, izriče kaznu dužniku. Navedenom se odredbom izričito predviđa samo saslušanje stranaka, ali ne i sudski postupak izvođenja dokaza, zbog čega će sud kao tijelo izvršenja u postupku izvršenja utvrđivati podliježu li predmetni primjerci robe odnosno zabrani samo na temelju onoga što su stranke izjavile tijekom saslušanja.
- 18 Čak i kad bi sud, kao tijelo izvršenja, bio ovlašten za izvođenje dokaza u tom pogledu, trebao bi se osloniti samo na dokaze koje je dostavio vjerovnik (odnosno informatičke alate koje upotrebljava vjerovnik) i izjave iznesene na toj osnovi, jer će tužnikovo navođenje prodavatelja i kupaca primjeraka robe u postupku izvršenja naići na iste poteškoće kao i u postupku o meritumu (vidjeti točku 6.).
- 19 Slična situacija odnosi se i na izvršenje presude kojom se nalaže povlačenje robe s tržišta ili uništavanje predmetnih primjeraka robe. U tom slučaju postupak izvršenja provodi sud na temelju članka 1050. Zakonika o građanskom postupku kojim se, za razliku od članka 1051. Zakonika o građanskom postupku, ne zahtijeva da sud nadležan za izvršenje utvrdi da dužnik nije izvršio sudsku odluku. Slijedom toga, prigovori koje je dužnik podnio u vezi s izvršenjem obveze

obuhvaćene izvršnom ispravom neće se ispitati, pa se dužnik neće moći braniti prigovorom da je u pogledu obilježenih primjeraka robe iscrpljeno isključivo pravo koje proizlazi iz žiga Unije.

- 20 Sud koji je uputio zahtjev smatra da je u navedenoj situaciji isključena i mogućnost da dužnik upotrijebi zahtjev za obustavu izvršenja (osporavanje). Preduvjeti za korištenje tog zahtjeva obuhvaćaju, među ostalim: nastanak događaja uslijed kojeg obveza utvrđena presudom više ne postoji ili se ne može izvršiti, u određenim slučajevima ispunjenje činidbe ili prigovor o prijebodu. Međutim, zahtjev za obustavu izvršenja ne služi pojašnjavanju sadržaja presude koja predstavlja izvršnu ispravu. U protivnom, postupak povodom zahtjeva za obustavu izvršenja doveo bi do ponovnog pokretanja postupka o meritumu.
- 21 Osim toga, ključni su uvjeti koje dužnik mora ispuniti u vezi s podnošenjem zahtjeva za obustavu izvršenja. Naime, prilikom podnošenja zahtjeva za obustavu izvršenja dužnik mora navesti sve prigovore koje može podnijeti, u protivnom se na njih ne može pozivati u daljnjem tijeku postupka. U situaciji u kojoj su sva utvrđenja u pogledu predmetne robe moguća na temelju dokaza i alata kojima raspolaže samo nositelj žiga (vjerovnik), navedeni uvjet predstavlja značajnu prepreku za dužnika jer u fazi podnošenja zahtjeva za obustavu izvršenja dužnik ne može navesti na koje se primjerke obuhvaćene izvršenjem odnosi prigovor o iscrpljenju prava na žig.
- 22 Slijedom toga, zbog takvog načina oblikovanja pravnih lijekova, postupak izvršenja ili izricanja zaštitne mjere koji se odnosi na navedene naloge ili zabrane ne osigurava instrumente za uklanjanje opasnosti od primjene tih naloga i zabrana u odnosu na primjerke robe za koje je iscrpljeno isključivo pravo koje proizlazi iz žiga. Zbog toga sudska zaštita slobode kretanja robe može biti ograničena u vezi s navedenim načinom sastavljanja odluka.
- 23 Ta bi se opasnost mogla ukloniti preciznim sastavljanjem odluka na način koji ne bi zahtijevao da se tijekom postupka izvršenja utvrđuje koji primjerci robe u dužnikovu posjedu obilježeni vjerovnikovim žigom nisu stavljeni na tržište EGP-a od strane samog nositelja žiga ili uz njegovo odobrenje. To bi se moglo postići tako da se u sadržaju odluke na primjer precizno uputi na oznake ili serijske brojeve primjeraka proizvoda obilježenih žigom na koje se odnose nalozi ili zabrane. Što se tiče robe u tužnikovu posjedu na dan donošenja odluke, takva formulacija tužbenog zahtjeva (te, u konačnici, sudske presude) ne bi trebala predstavljati poteškoće. Međutim, što se tiče robe obilježene tužiteljevim žigom koju će tuženik posjedovati nakon donošenja odluke, zaštita slobodnog kretanja robe također bi zahtijevala mogućnost da se ta roba nedvojbeno smatra robom koja je stavljena (ili nije stavljena) na tržište EGP-a od strane samog nositelja žiga ili uz njegovo odobrenje.